

Szerkesztőségi iroda
Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:
Pollák Mór
könyvnyomdája, és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap hete-
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyúlóttér sora 15 kr.

Az új német miniszterium.

Az új német miniszterek Koblenzben bemutatták magukat a német császárnak. A konzervatív miniszterium kész. A szabadelvűek kiváltak belőle. Kivált Falk is, a kultur-harc intézője. Meg van a Bismarck kedve szerint való — egyöntetű, csendes kabinet. Ebben a kabinetben nem lesz véleménykülönbség. Senki sem csinál benne opposíciót a hatalmas kancellárnak. A birodalmi tanács ülésterme szintén csendes. A képviselők hazamentek. S ha visszatérnek, sem hoznak magukkal zajos opposíciót.

A nemzeti szabadelvűek nemcsak megtörve, de meg vannak semmisítve. Kivált tagjai közül többen elhagyták, hogy a hatalomhoz csatlakozzanak. Számuk megfogott. Prestigeük elhomályosult. Azon állapotba kerültek, mint voltak 1866-ban. — Csak hogy akkor még nem állott mögöttük egy évtizedes — nem sok dicsőségről tanuskodó mult. Németország szabadelvű elemei akkor körülöttük csoportosultak. S a mint növekedtek számban és erkölcsi sulyban, a politikuskok azt hitték, hogy a német egység nemcsak megteremthető, — de egy-szersmind megerősíthető és kifejthető szabadelvű alapokon.

A nemzeti szabadelvű párt azonban nem feltelt meg a beléje helyezett reményeknek. Nem volt ereje, bátorsága a hatalommal szemben. Bismarck szemöldökének egyetlen mozdulata megfélemlítette. Nem voltak államférfiai; — de annál több doctrinair és professor akadt soraiban. Ne a volt politikai sulya.

A nemzeti szabadelvű pártot mi sem jellemzi jobban, mint jellemzik bukásának körülményei. — Soha pártnak nem adatott, hogy dicsőségesebben bukjon el a politikai küzdőterén, mint a nemzeti szabadelvű pártnak. Mikor Bismarck elhatározta, hogy visszanyúl a konzervatívokhoz, kiken egykor a szabadelvűek kedvéért tuladt, a nemzeti liberális párt bukása kétségtelenné vált, nemcsak azért, mert Bismarck hatalmas akarata el tud hárítani utjából minden akadályt, hanem azért is, mert ennek a pártnak bukását előkészítették saját hibái is. Egytől azonban nem foghatták meg sem Bismarck, sem hibái: attól a dicsőségtől, hogy a né-

met nemzet szabadelvű részének tapsai közt szálljon le azon helyről, melyet az évek hosszu során elfoglalt.

A német nemzetnek nincs politikai iskolázottsága, nincs kormányával szemben erélye. Arra tehát sem más, sem maga nem tartotta magát képesnek, hogy a Bismarck által inaugurált politikai és közgazdasági reakcióval megküzdjön. De a nemzet nagy többsége, a Bismarck által kedvezményezett junkerek kivételével, hogy a kancellár politikai és közgazdasági rendszere veszélyeket rejt a szabadságra és a német állam polgárai tulajdonképpen tehát szívesen csatlakozott volna a nemzeti liberális zászlóhoz, melyet jelvénynek tekintett volna a jövőre nézve.

Ámde a nemzeti liberális párt nem állt fel. Adatának magaslátán. Vereségét látva, lemondott. Lemondott még arról is, hogy parlament ellenzékét képezzen a hatalomra került konzervatív liga ellenében. Ezért lesz csendes parlament a német parlament, hol nem fognak heves küzdelmek vitatni. E parlament ellenőrzési joga csorbul. A költségvetéseket meg fogja szavazni évekkel előre. Még költségvetési vita sem lesz minden esztendőben. — A miniszterek tehát ráérnek kormányozni. Nem fogja zavarni műveket senki.

Bismarck ezt akarta. S a mit akart, elérte.

A nemzetek életében vannak válságos pillanatok, mikor csakugyan szükséges, hogy egy egységes akarat érvényesüljön. A nép minden erejét egy kéznek egy cél felé kell vezetni. Ilyenkor minden hatalomnak valóban egy ember vagy egy kormány kezében kell központosulnia. Nem vitakozunk a felett, vajjon így időket él-e Németország. De azon ember, a ki illeten vagy más pillanatban állam és társadalommentő szerepre vállalkozik — nagy felelősséggel vállal magára. Nagy azon felelősség is, melyet Bismarck vállalt el, midőn a nála szokásos erélylyel megvalósítja új politikai és közgazdasági rendszerét. A siker igazolni fogja, ellenkező esetben odium lesz rajta.

Mit akar Bismarck?

Megszilárdítani a német egységet, melyen az utóbbi években szemmel látható volt a korhadás pusztítása. Védni a német társadalmat, mely az

utóbbi években heves rázkódásoknak volt kitéve. Erőt gyűjteni, mert a hatalmas német birodalom észrevehető volt az ernyedés. Javítani a közgazdasági viszonyokat, melyek képe az utóbbi években aggasztóvá vált. Oly célok, melyek méltó problémái lehetnek egy oly hatalmas agynak, minő Bismarcké, s melyek méltó feladatot képezhetnek az ő szilárd, reszketést nem ismerő karja számára.

De vajjon helyes eszközöket választott-e Bismarck céljainak megvalósítására.

A német egységet szilárdítani fogja-e a konzervatív-ultramontán ligával? S nem-e ép a partikularizmus ügyét fogja előmozdítani ez a szövetség? Az ultramontánok hatalomra való jutásával felélednek a bajor partikularista reminiscenciák. A konzervatívok nagy része szívén hordozza szűkebb hazájának sorsát. A közgazdasági politika elszigetelti Németországot Európától. A közgazdasági elszigeteltség maga után vonhatja a politikai elszigeteltséget.

A vámpolitikai tegetőbbit fog ártani Németországnak. Oroszországon kívül alig fog süjtani — legalább érzékenyen — más európai államot. Bármint igyekezzék is jóhiszemű és lelkiismeretes ellenzékünk Bismarck rendszabályait a magyar föld-birtok érdekeire mért halálos csapás gyanánt feltüntetni s a német kancellár tetteit is Tisza Kálmánt és kormányát tenni felelőssé, a tények már is mutatják, hogy a német vámpolitika miatt nem Magyarországot jut tönkre. Liszt-exportunk feltűnő lendületet nyert Fiumén át Anglia felé.

Bajorországot pedig gabona-exportunk tenge ren és szárazon kikerülheti, hogy Svájcba jusson. A német reactionarius közgazdasági politikának tehát maga Németország vallja kárát, bár csak közvetetten, a mennyiben a német gabona piacok megdrágulása következtében a fogyasztók érdekei szenvednek.

Mi csak óhajthatjuk, hogy Németország kibontakozzék belső válságából, s hogy erőt gyűjtsön. Egy erős Németországra szüksége van Európának. De megtörténhetik, hogy a mit a német államférfiak az erő forrásának tartanak, a gyengeség kntfeje lesz. Egy belsőleg gyenge, ernyedt Németország missiója, az európai érdekek, s Ausztria-Magyarország érdekei követelnék ezt.

találkozhatott. — Ezután üdvözltek. Fogdai életmód. Szoros őrizet. stb.

Maros-Vásárhelyt. nov. 29.

a sirig hü pártosa:

1. 5.

Még egyről s másról.

— Emlékeztetből. —

A Szász Lukács levele valósággal használt. Más illetőkkel is közölt. Nov. végétől befogatásomig a hónapi időm jól megmondolkozni minden irányban, a helyzethez képest felmerülő körülményeket jól számításba venni; lehető motozás elől minden gyanu irományt elrejtani. Szóval tudtam, mit kell tennem, mire kell elkészülnöm. Február első hetében befogtam, házam kimotoztott, semmi gyanu tárgy nem volt. De az alatt levelem repült Kolozsvárra a püspöki helyetteshez kinek neje a Marosvásárhelyi téparancsnok nejevel testvér volt és ez használt is. De jégűbbit használt egy méltányló levél a bécsi udvartól, a határáról székelő katonaságot egy árkos templomi nagy ünnepély alkalmával 1844-ben a cs. kormány iránti hűségben megerősítő prédikációmért, mire az illető katonai parancsnok kért volt fel. Ennek házamnál előkeresésként és Maros-Vásárhelyre a hadi törvényszékhez juttatását a fogdából kellett elintézni. Annak az elnök ezredes br. Nuppenau kezére beadását nóm küldöttje beizente nekem a záralkal mögé s azután a felügyelet és elbánás körülmé más színű volt.

Az első kikérdeztesen az előtt már tul voltam; hanem az ismételt kikérdezésnél (Szebenben) megéreztam a kedvezést minden szigor mellett is

TÁRCA.

Adalékok

a Háromszéken 1853/4-ik évben lefolyt „Várady”-ügyhöz.

Vége.

Mielőtt tovább lépnek, főtárgyamba visszahatólag még egy pár dolgot említek meg:

Egyik az új felkelést rendezők közt a titkos jegyek általi közlekedés ostáblája, melyhez háromféle ábécé kulcs volt: török és örmény ábécé és számkulcs, azért pedig többféle kulcs, hogy ha az egyik felfedeztetnék, a más kettő fedezze és védje a további közlekedést. Nálam az egész ostábla le van jegyezve; abból közlekedési gyakorlatom csak az örmény ábécé szerint volt, de abból is kijöttem.

Másik egy levele Szász Lukácsnak, a ki 1853. őszén Maros-Vásárhelyre befogatván, inti a még be nem fogottakat Háromszéken vigyázatra, a minek volt is valósággal haszná több tekintetben. A levél így szólt:

Szeretett nagyerődemű uraim!

Fájdalom, mély fájdalom, hogy ily szomorú soraikat kellett önökhez rebegve bocsátanom; de ha érvényes lenne, még is célszerű.

A mi a szabónál történt, minden világosságra jött és csak most e hó 28-ika (novemberben) körül, még az is, hogy a historikus író ott (Árkoson Útő Dániel házánál) járt. Onnan tudom, hogy tegnap kihallgatáson voltam, miután azt vallottam, hogy

csak Péter Dani sógornál ültem egy nap; azt kérdezték: hát még kinél jártam Árkoson? Senkinél sem uraim! Ők mondják: hát egy sikátoron be a szabónál nem jártam? Nem. Hát számítják névszerint, a kik ott voltunk és mit csináltunk; még azt is, hogy Zalánban Apornál meddig ültek és miért. Arra azt feleltem, hogy a sógornál létemben kimentem az utra, ott bent a sikátorban egy legényt láttam közülünk, hozzámenvén azt kérde: te itt mit keressz? Azzal bementünk a házba, s hát ott ugy vannak, mint marhavásárosok Sepsi-Sztgyörgyre menendők mind, sógor, koma, egymás közt ugy beszéltek.

A lőszerekről nem volt semmi szó. Veres ur is tudom bele jó, mert Bocskoros is járt a házánál (b. falvi ifju). Mondja meg Apornál is hogy a gazdaszonyával aként egyezték, hogy ha talán kérdeznék, ne tagadja, hogy én nála jártam és mikor. — Ha Vas ur is bele jóne, rólam csak annyit tudjon, hogy: „Hozzám egy hajnalban egy ilyen s ilyen ismeretlen fiu bejött az azt kérdezte: legyen olyan jó, mutassam meg, hol van itt közel egy jó kapu késztetlen házzal?” — és én meg is mutattam.

A mi velem négy szem közt, vagy még többek közt is történt ott nehányan, arról biztosított most is, mindaddig a míg nem tudom hányadik századbeli Dózsa Györgynek a trónjára jutnék, hogy senki sem fog arról semmit megtudni.

Tehát oda akarok célolni, hogy ha netán mindnyáján bájba jönnének, a dolog itt feneklődjék meg, mert eddig már minden világos. (Ritka és példányszerű érzület!)

A mit azon levél még tovább tartalmaz annyit, hogy Árkostól fogva befogatásáig Váradival nem

Több ellenzéki lap a legutóbbi időben ismételve azzal foglalkozott, hogy közleményeket bocsátott világá az egyesült ellenzék tagjainak a pártokon kívül álló képviselőkkel való állítólagos fuzionális törekvése iránt. — Ezen publikációknál mindig hivatkozás történt Széll Kálmán képviselő közreműködésére is. Állították, hogy Széll Kálmán Budapesten járt, hogy értekezék, sőt még a haldokló Wenckheim Béla báró betegágyánál is látották. Mindezen közlemények értékét és irányát leginkább jellemzi az az tény, hogy Széll Kálmán 1878. évi október hava 11-dike óta nem járt Budapesten s hogy — a mint erről irányadó helyről értesülünk — teljességgel nincs is szándékában odamenni.

Román lapokból. A nagyszebeni "Telegraful Român" 75 ik számában egész terjedelmében hozza a "Gazeta Transilvaniei"-nek Aradról kapott levelezését a melyben a tanfelügyelő azzal vádoltatik, hogy a megjelent 700 tanító közül sokakat haza küldött azon ürügy alatt, hogy azok tökéletesen bírják a magyar nyelvet, s azután azt a kérdést teszi hozzá, hogy erre az esetre mit mond majd a magyar sajtó?

A bukaresti "Timpul" Julius 11-ki számában közölve a romániai zsidóknak a kamarához és senatushoz intézett kérvényét, azt a megjegyzését teszi hozzá, hogy azon kérvény igen szép hangon van megírva és ha a zsidók csakugyan oly jó hazafiak, a minőknek dicsekszenek, akkor appellát ki-mondott hazafiságukhoz és kéri őket, hogy ezt bizonyítsák tetteikkel, lássák be ők is azt, hogy az ország nehéz körülmények közt van jelenleg és ne forduljanak külső protektióhoz hanem forduljanak bizalommal a románokhoz és a külső protektiót utasítsák vissza, és ha ezt teszik és a román nemzettel való assimilálás jelét megmutatják, legyenek meggyőződve, hogy a román nemzet velők szemben nem mint idegenekkel, hanem mint igazi fiaival fog bánni, addig azonban elégedjenek meg kevesebb concessiókkal is.

A "Fanfulla" szerint kijelentette Cairoli, hogy az ő kabinetje a török görög kérdésben a filhellén comiték programjával homlokegyenest ellenkező politikát fog követni.

A szentszéki és Németország közt az utóbbi napokban óriási előmenetelt tett a tárgyalás. Mint a római lapok jelentik, most a pápa maga foglalkozik ezzel a fontos ügygel és közvetlen alkudozik Bismarck herceggel. A májusi törvények következtében elítelt papok közül már eddig is kegyelmet kaptak néhányan, sőt azt várják, hogy a legközelebbi időben általános amnesztia fog kibocsátatni.

Háromszékmegye évnegyedes közgyűlése.

Sepsi-Szentgyörgy 1879. jul. 17-én

Háromszékmegye törvényhatósága tegnap és tegnappel tartotta meg rendes évnegyedes közgyűlést. Dacára a nyári munkaidőnek, a képviselő tagok szép számmal jelentek meg a gyűlésen, melyet 16-án d. e. 10 órakor Potsa József főispán ur nyitott meg. Megnyitó beszédében kegyelettel emlékezett b. Wenckheim Béla elhunytáról s indítvány folytán a közgyűlés jegyzőkönyvileg fe-

mert bátor voltam óvatosan, és kereken tagadni mindent s mégis az első kikérdezőskor ígérvé volt szembesítettésem a Váradival házamnál járt bibarcfalvi fecsegő ifjakkal elmaradt. Az én fogságomat csak a szabadság-hiány tette kellemetlenné, de az elíteltetés perőtt nyugodtan vártam, ezt azonban még fogolytársaim előtt is titkolva, mint bizonyos szabadság idejét. Ugy is lett.

Maros-Vásárhelyt tavasz kezdetével a zárdai szobák sorban álló ablakai, hová zárva voltunk, kinyitatták; s azokon szabad volt kinézniük; alatt hosszán sétált a fegyveres őr, de a ki nem tudott magyarul, mint naszdvidéki oláh; ennek mulatata elémítására, mint különben nem dohányos pipáztaim pro forma, kitartva az ablakon a pipát, a pipa volt a seprű, a szára egy hosszú ág; az őr mosolyogva mulatott rajtam s ez alatt foglyokul egymásnak magunkat jól kibeszélhettük; ez alatt biztattam a csüggedő Szász Lukácsot, hogy ne féljen a kivégzéstől, mert elvihetik a bitófáig, de tekintve ifjúságát, nem végzik ki, Szabó Áront sem (z is hallgatta beszédemet), hanem Váradit és Bartalíst minden bizonnyal kivégzik. Upp ugy is történt. Erre tanum maga Szász Lukács.

No de a bolondos ámitó száraz pipázásomnak egy nem kedves eredménye lett; mert a zárdai udvaráról azt mások is látván, elhitték, hogy megörltem, hírül futott s nóm is busolni kezdett, egészen szabadulásomig hitte, hogy nincs tiszta eszem.

Szállítások alkalmával uri magam is meg voltam tisztelve párszor egy-egy kézbilincsel, a mit azonban csak úgy vettem, mint az eljárás cifráját; egyiket Udvarhelyt nyertem, a mászt Nyárádton. És aztán egyebütt miért nem? Ki fejté meg?

A marosvásárhelyi fogdában, mint hadi fegyenc, közlegény voltam, mert az államtól közlegényi 6 kr. napi díjam járt azaz hogy nem a magam markába, mint gyanusba, hogy azzal tán valakit megvesztegethetnék, hogy desztálhassak,

jezte ki efe'letti fájdalmat; majd Cseh Ignácról emlékezett meg, ki e megyének már 50 év előtt buzgó és tevékeny harcosa volt s halála alkalmából részvét iratot intézni határozottatott elnök ur indítványa folytán a családoz.

Következett az alispáni jelentés, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Ez alkalommal kérdés intéztetett az alispánhoz az Ölt szabályozása illetőleg a gátok készítése tárgyában, mely ügy már két év óta elintézetlenül állt. Az alispán ur részletesen felelt a hozzá intézett kérdésre. Elmondotta, hogy e célra 2000 frt. költség kellett volna s mint, hogy alap, melyből ez fedettség, nem állt a megye rendelkezése alatt, felterjesztetett a földm. miniszterhez, hogy utalványozza azt a kormány, azonban semmi felelet nem jött rá. A közgyűlés tehát gyűlésből fogja az alispán ismételt feliratát mellett a miniszteriumot megkeresni ez ügy elintézése tárgyában.

Az árvászeki elnök jelentését is tudomásul vevén a közgyűlés, felolvastatott ő Felsége legfelsőbb kézirata ezüst menyegzője alkalmából, melyet a közgyűlés felállva hallgatott végig s háromszoros éljen kíséretében hódolattal fogadott. Izzel kapcsolatosan felolvastatott a belügyminiszteri leirat is, mely szerint ő Felsége megyénknek hódolatát az ezüst menyegző alkalmával szívesen venné kegyeskedett.

Kihirdetettek ezután a szentesített törvények.

A kormányi leiratok közül megemlítjük a 4067 sz. a. belügymin. leiratot, mely a gyűjtogatók ellen a rögtönbírásgot elrendelni. Az áll. választmány a bíróság székhelyéül S. Sztgyörgyöt hozta javaslatba, a közgyűlés azonban nem fogadta el s így a leirat egyszerűen tudomásul vétetett.

A megyei pénzalapok kezelésére vonatkozó szabályrendelet tárgyában adott min. leiratra az állandó választmány véleménye fogadtatott el. Igen heves vitára szolgáltatott alkalmat Szemerja községnak S. Sztgyörgyhöz való csatoltatását illető kérdés. Ugy látszik, a szemerjaiak mindenképen megakarnak maradni a falunak, még saját anyagi és szellemi romlásuk árán is. Ezért kelt ki oly hevesen egyik községi képviselő S. Sztgyörgy város és annak vagyoni helyzete ellen, melyre a város polgármestere szintén kemény választ adott nekik. Szemerja községnak a többek közül az volt egyik fő védérve az összecsatolás ellen, hogy a fa'u nincs beépítve S. Sztgyörggyel. Hogy tehát az oknélküli herce-hurca véget érjen, a közgyűlés egy bizottságot küldött ki a szemle megejtése végett. Ezen bizottság másnap jelentést tett s az összeépítést konstátálta. Az ügy tehát most ismét a belügyminiszterium elé kerül s e tárgyban a döntő ítéletet ki fogja mondani. A szemerjaiak mindenestre köszönettel vehetnék S. Sztgyörgy város nemes indulatú gondoskodását s azon kicsi-

vagy vele öngyilkolásra mérget vásároltassak, hanem a foglyár bizodalmas markába, hogy reám költse. S a szép Szébenben már áványszerőtam káplárságra 10 kr. érdemdíjjal. S ha szerencsém lehet vala bár Aradig, ott jórészt a Festungs-commandánól őrmesterről leendő amagyz 20—30 krral. Ilyen a ki érdemdus!

Egy reggel Szébenben a hozzám belépő foglárnak és ordinácnoknak megmagyaráztam, hogy a foglyot öngyilkolástól féltetni több mint fölösleges, mert arra sok módja lehet. — Hol? itt? de mi? — No hát nézzék csak, itt a nadrag szíjjam, jó kemény, itt a kendőm, gatyám, jó kemény! Ott az ablakkereszt, jó kemény! itt a gyufacsomag, meggyujtom mind s felszippantom, jól megfelel! itt a fűtő, ég a tűz, leveszem a fedelét, fővel belebukom, nem kell több; aztán nézzék cs.k. itt van a lámpaspárga a boltivőtől le a faloldali kemény szeghez kötve jó hosszú fityegő véggel nyakravalónak, így ni! Tekeríteni fogtam nyakam körül; az ordinácnok röhögni kezdettek, s azt mondta reá a foglár: „So ist das reglam!”

Vége azt is megemlítem, hogy a fogdában Szébenben kaptam egy maradó ajándékot is. Ugyanis május kezdetén a szobám padlását a foglár felsulraltíni akarván, áttett egy más már kisurolt padlásba, reám zárva az ajtót. A friss nyirok oly erősen hatott be főkép lábaimba, hogy subában és kucsával fáradságig sétálva se tudtam legyőzni. Dörgettem az ajtón, más üres száraz szobába tett át a foglár, de már későn, mert a forgóim ma is minden késő ősz és kora tavasz nyirkával megfájulnak, mint a Zabrincesk János forradalomkor kihűlt lábai, a politikai időváltozásokat megérzik.

Árkoson, 1879. jun. 14. én.

közli Kiss Mihály,
egykor fogoly,

nyeskedő aggodalmakra semmi szükség nem volna, ha minden érdek nélkül csupán az ügy tisztaságát vennék tekintetbe.

A fegyelmi pénzekről és egy háromszékmegyei menház létesítése tárgyában készített szabályrendelet egyhangulag elfogadtatott.

Több megyei és községi ügyek tárgyalattak le. Megemlítjük ezek közül Hidvég községnak egy beépített teleknek községi házául leendő megvásárlása tárgyában benyújtott kérvényét. Az állandó választmány nem tartá megengedhetőnek, mivel a 12°-os pótadóval terhel községre ez még egy új 25°-os pótadóju terhet róna. Kelemen Lajos tiszti ügyész igen talpraesetten szólalt fel e tárgyban, elmondván, hogy községeknek anélkül is igen kevés gondot fordítanak a községházára, tapasztalatokra hivatkozott, hogy egy egy községháza haszontalan viskó ma is még s igen sok helyen úgy néz ki a faluháza, mint egy szentes börtön. Másfelől biztonsági tekintetből is gondoskodni kellene állandó községházáról s akkor nem lennének kitéve a megyék olyan eshetőségek, hogy a faluházából — mint ez nem rég megtörtént — olyan könnyű szerrel kirabolhassák a pénzt. Az állandó választmánynak ezen ügyben adott véleménye oda módosított, hogy visszaküldetett a kérvény Hidvég községnak a tulságos pótadó és a telken fekvő állítólagos terhek tisztázása végett.

A közgyűlésen lefolyt érdekesebb tárgyak közül megemlítjük még a Cseréy-muzeumügyet. Ez a kérdés nagy port vert fel közelebről a sajátban s meg nem érdemelt sujt fektetett a közgyűlés is azon hírlapi mende mondákra, melyek a muzeum le nem költöztetése tárgyában napvilágot láttak. Minthogy azonban a megyei alispán méltatlanul lett azokban megtámadva, sőt elég megdöglőtelanul lett köztiszteltetben álló, minden humanus intézményeink iránt hön lelkesülő főispánunk személye is belevonatott a vitába: igen helyesen tette a közgyűlés, hogy ezen apróbb vexákál szemben fényes elégtételt adott egyfelől az alispánnak e tárgyban tett jelentése szöszszerinti elfogadásával, másfelől a főispán urnak e téren követett eddigi eljárása feletti elismerésének jegyzőkönyvbe való ígátása által. Jövő számunkban az alispáni jelentés ide vonatkozó részét közé tesszük v.lagot vet az egészen a muzeumügy eddigi lefolyására. Szükség lesz közölnünk már csak azért is, hogy a közgyűlésnek e tárgyban hozott határozata a közönség előtt kellőleg indokolva legyen. E helyen még csak azt akarjuk megjegyezni, hogy a legszelidebben szólva, illetlenség volt a nemes szívű alapítónővel szemben azon koripheusok gyerekes hányavetése, melylyel e kérdésben az alapítónő személye iránti tiszteletet nem állották megbánni. A közgyűlés jól tudta méltányolni e körül, ményt s azért hozott a muzeumör (?) bölcsességét s a megyével szemben elfoglalt szerény magatartását annyira illusztráló határozatot.

A közgyűlés két napon át tartott s a harmadik napra csak a jegyzőkönyvek hitelesítésére maradt.

A miniszter látogatása után.

Sepsi-Sztgyörgy, jul. 17.

Az ünnepélyességeknek vége van. A diadal-
kapuk eltűntek a magyar címer ismét visszatért megszokott helyére. Minden oda van, a mi külfatra vala szállitva, csak azon szeretet, tisztelet és ragaszkodás maradt meg a szivekben, a melylyel az embert, a minisztert elhalmozta a nép. Még azok is, a kik hátmegett és hírlapokban szeretnek kicsinylőleg beszélni a kormányról, ezuttal nem tagadhatták meg magukat. A magyar szeret sokat beszélni, politizálni, s ha kell nyomatókat is adni szavának, de felebbvalót mindig tisztelni szokta.

Városunk közönsége érezte a miniszter ur jövetelének fontosságát, azért mindent megtett arra nézve, hogy a legszívélyesebben fogadhassa.

Iparosaink a látogatás alkalmára a szövő intézetben rendeztek be egy kis tárlatot. Dacára annak, hogy a tárgyak összehordására az idő rövid volt, még is elmondhatjuk, hogy e miniatúr kiállítás a legkitünőbb sikerült s mint észre lehetett venni, a miniszter ur is teljesen meg volt elégedve az eredménnyel. Meg is nézett ám minden egyes tárgyat a legapróbb részletekig s készítőjét úgy kikérdezte minden irányban, mintha el akarta volna a mesterséget tanulni. „Az ilyen látogatás ér a-tán valamit, — mondá az egyik iparos — nem

azon uraké, a kik régebb csak keresztül futottak a városra, de voltaképen semmit meg nem figyeltek."

Az egyes tárgyak szakszerű csoportosítása a rendezőnek dicséretére válik s nekem mindjárt az jutott eszembe, hogy az, a ki ebben a főmester volt, az bizonyára több kiállítást is látott.

Az egész dologban csak azt sajnáljuk, hogy több jövőre iparosunk nem jelent meg készítményével a tárlaton. Ez mindenesetre nagy kár. Az iparcikket céljánál fogva árulni kell s azzal senkinek sincs a szerénysége megtámadva, ha produktumát ilyen alkalmakkor csillogtatja is.

Ha egyik vagy másik iparos a ki nem állító közl azzal védekezik, hogy egy, vagy más okért nem jelenhetett meg a kiállításon pl. hogy nem volt ideje kiállítási cikket készíteni, az még nem mentség. A miniszter ur ilyen nem is kívánt. Ő oly cikkeket ohajtott látni, a melyek honi gyártmányból állítanak elő, s a melyet az iparos a mindennapi szükségletre vagy keresletre készít. Ilyet előállítani minden iparosnak módjában lett volna.

Helyesen cselekedett azon két kalapos, a kik különböző kalapokat mutattak be. Voltak ezek közt olyanok, a melyeket uri ember is fölvehet a fejére, voltak olyanok, a melyeket a vidéken visel a nép és voltak mások a melyekkel a szomszédba kereskednek. Az hiszem, hogy ezek közül egy sem készült kizárólagosan a kiállításra és még is kelőleg ütötték a mértéket. Helyesen cselekedett azon csizmadia, a ki egy katona bakkancsot és csizmát állított ki és pedig olyan pontossággal a melyet egy jó iparosolt méltán várhatni. Megmutatta legalább a miniszter urnak, hogy mi is képesek volnánk a katonaság számára szállítani s nem lenne rossz a Bécsbe küldött pénzt a mi iparosainknak adni. A sepsiszigyörgyi és kézdvásárhelyi iparos pl. képes volna egy vagy két közel eső honvéd zászlóját ellátni bakkancsokkal, a mi az államnak is bizonyos megtakarításokat eszközölne.

Ha a kormány az ilyen dolgokra nem figyel, akkor sohse várja, hogy az ipar emelkedjék. Egyetlen ilyen ténye az államnak egész forradalmat idézne elé az iparban. Ha a csizmadia bakkancsot gyártana, a timár ehez bőrt készítene, a mészáros jó áron eladhatná a nyers bőrt, a gazda a marháját stb.

Hát Brassóban, a híres brassai posztó hazájában, a nagymennyiségű gyapjú kellős közepében a melyet most kivisznek, hogy két áron jöjjen vissza hozzánk, nem lehetne-e gyártani olyan posztót, a melyet a katonaság visel, s nem lehetne-e azt a szorgalmas székely székkel is épen úgy megkészíteni, mint akár a bécsiekkel? Hasztalan ambicionáljuk iparosainkat ha munkát nem adunk kezébe, mert ő szegény dolgoznék, de hát kinek?

Épen azért ohajtható lett volna, hogy minden iparos álljon elé készítményével, hadd lássa a miniszter ur, hogy mire képes a székely.

A kiállított tárgyak közt volt még valami, a mi mindenkinek a figyelmét megragadhatta. Ez a Gyárfás Sámuel ur által kiállított nagymennyiségű selyem gubó. Oly iparcikk, a mely megérdemelné, hogy nagyobb pártfogásban részesüljön. Volt idő, mikor a selyemtermelésért sokan buzgólkodtak, s hogy a lelkesedést mi lohasztotta annyira le, azt még nem is sejtethet. Pedig ez egy oly üzletág, a mit a gyermek is kényelmesen élvezgethetne s a haszon: dusan kárpótolná a tenyésztésre fordított időt. Szükséges volna azért a selyem tenyésztés ügyét felkarolni s a kormány igen helyesen cselekednék, ha megynként megbizna valakit a gubók bevéltásával. Az ily megbízottak aztán Szegszádra vagy más kijelölt központba kényelmesen elküldhetnék az évi termelést.

Mig ez meg nem történik, addig ez iparág felvirágozni nem fog. A kiállításról hiányzott a legfőbb: a székely szöttes. Nem tudjuk tüntetés akar e zen lenni az illetők részéről, de mindenesetre bosszantó, hogy e nevezetes iparcikk a mely a helybeli szöví intézet felállítását is maga után vonta, Székesfehérváron sem volt képviselve úgy a mint megérdemelte volna. A székely szöttes, oly országos hírre vergődött, mindenesetre bir oly lényeggel, mint a szöví intézet egyes kísérletei. Háttérbe szorítani akarni ezt, annyival inkább nem helyes, mert ha jól tudjuk, a szöví intézet épen azért állított fel, hogy e nevezetes iparágat tovább fejlessze. Már a kétféle gyártmány t. i. a szöví intézetbeli és a székely asszony által készí-

telt szöttes összehasonlításáért is szükséges lesz vala székely szöttesből egy kollektív kiállítást rendezni, minthogy e nélkül a szöví intézetnek szükségességét megítélni nem lehet. Hogy a székely szöttes minőségére nézve ma még felette áll minden szöví intézetbeli gyártmánynak, az elvitázhatlan.

Épen azért jó lesz vala a miniszter urat közelebből megismertetni vele, annyival is inkább, mert a miniszter ur, mint maga is kifejezte, ennek bemutatását várta. Jó lesz tehát jövőre figyelembe venni a székely szöttest is.

A kiállítás nevezetesebb tárgyaihoz tartozott még a különböző bőrök és a festő intézet cikkeinek kiállítása. Ezekről azonban jelen alkalommal a lap szűk tere miatt nem szólhatok.

Bendeguz.

Napoleon Lajos herceg temetése.

Eltemették.

Követte atyját, megelőzte anyját. Bezárult fölötté a chislehursti sir, s vele együtt milyen álmok, mily fényes tervek, mily csábító remények, s ki tudja milyen fényes jövő fölött zárult be örökre az élet mesgyéjét a haláltól elválasztó ajtó!

Csöndes lesz ezután a chislehursti magány, nagyon csöndes. Csak a két sirből kikelő emlékek fognak néha nesztelenül az asszony és anya lelki szemei előtt elvonulni megháborítva álmait, földulva nyugalmát; s talán csak abban a tudatban fog vigaszára lenni, hogy így volt ez megírva a sors könyvében.

A temetés napján szép hűvös reggel derült fel, a környékről különvonatok nagyszámu vendéget hoztak, kik fekete és diszruhában jelentek meg. A Camdenhouse előtti nagy téren reggel óta óriás embertömeg várakozott. A templomig az utat magánfogatok tarták befoglalva; a közönség közt, többnyire Párisból jött árusok csukrok, képeket, verseket és koszorukat árultak. Egyébként a francia köznépet csak egy pár küldöttség és néhány munkás képviselte, az utóbbiak végeztek Camdenhouseban a szükséges munkálatokat. A megjelent franciák 9 óra után bebecsattattak a Camdenparkba, hogy a halottas menethez csatlakozzanak. A jelenvolt franciák közül főlemlítjük Haussemann bárót, Bassano herceget, Cossint, De Nieuwerket, Massy bárót, Puicic-Contit fiát, Castelnau, Fleury tábornokokat, Duruy Albertet, Canrobert tábornagy nejét, Fleury grófnét. Démaud beszédet tartott, melyben a többiek közt ezt mondá: „A gondviselés meg fogja ölni az utatolatos francia köztársaságot”. E passzus mély hallgatással fogadták. Válaszul másik beszéd nem mondatott.

E közben megjelent az angol királynő és Beatrice hercegnő mindketten gyászba öltözve. Férjének Albertnak halála óta a királynő most tett először látogatást. Valamennyi angol herceg egyenruhába követte a felségeket.

Midőn a menet megindult, mozsárlövészek dördültek el. Elül ment a parancsnokzó tábornok, utána egy osztály dísdís, majd gyalogtűzerek és gyalogság, ez utóbbi a fegyvert agyával előre fordítva hóna alatt vitte. Ezek után lovastűzérsg következett és a zenekar, melynek hangszerei fáttyollal voltak borítva, s a dobok hangja pompávé téve. A katonaság után jött a rom. kath. papág, ezek mögött egy 9 fontos löveg a koporsóval, melyre látyollal borított selyemvánkoson az elhunyt érdemrendjei és palmaágakból egy nagy kereszt voltak elhelyezve. A koporsó előtt virágokkal díszített nagy keresztet vittek. A halottas szeker mellett Jerome herceg és két fia, továbbá Lucien Murat és Bonaparte Károly lépkedtek. A tömegből egy hang felkiáltott: „Ime a mi szegény kis hercegnő!”

A koporsó után az elhunyt lovát vezették; ezüst csillagokkal behintett fekete takaró volt rajta. A lovat Uhlmann, a herceg komornyika vezette, ki a holttest azonosságának megalapításánál járult rogvott össze. Utána mintegy 120 francia ment rendjelekkel, azután angol tábornokok, köztük a királyi ház valamennyi hercegeivel. A tábornokok után következett a diplomatiai kar. Károlyi osztrák-magyar nagy követ két huszár egyenruhában volt. A diplomatiai kar után ment mint egy ezer férfi en habit, köztük Paul de Cassignac; azután következett egy zenekar, két üteg 9 fontos francia zászlókkal, koszorúkkal, lobogókkal, melyek közt ilyen föliratuk volt: „A francia ifjuság”; „A császári Franciaország”; „A párisi tanulók”.

Tanuló mint egy 30 volt jelen: előttük óriási babérszuszorú vittek. Egy francia kapitány teljes díszben jelent meg. Számos selyemzászló volt látható, rajtok himzett sasokkal és méhekkel. A menetet egy üteg 16 fontos zárta be.

Az egész menet elvonulása mint egy óra hosszat tartott, s egészben véve igen szép volt. Mikor a menet feloszlott, az eső gyengén kezdett permetezni.

Az ex-császárné állítólag e hó 11 én reggel 3 órakor látta a koporsót, 7 óráig félig eszméletlen állapotban volt. A királynő csak mint egy félóráig időzött nála, mivel a sátorból, melyet

az ő és Eugenia számára készítettek, végig nézte a menetet. — A halottas kocsi 8 ló huzta, a koporsóra volt téve a boldogult kardja és katonasipkája. A szemfödél sarkát angol hercegek vitték.

Viktoria királynő, mint a „Figaro” írja, gyönyörű keretű káldött rugenának az elhunyt herceg legújabb arcképe számára. A keret felső részén, a közepén egy sas francia nemzeti lobogót tart, melyen aranybetűkkel a vigasztaló szavak állanak: Not lost, but gone before (nem veszt el csak megelőzött bennünket).

Eugeniát e halotti ajándék igen meglehetta s ő is küld a királynőnek ilyen keretű, fiának legújabb arcképével együtt.

S Z I N É S Z E T.

K-Vásárhely, 1879. júl. 16.

Folyó hó 5-én Kazalicky jutalmául adatott „A szegedi vész”, látványos életkép dalokkal 3 felvonásban. Irta Lorényi A. „Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.” Erre a nótára Kazalicky is elmondhatja: kaptam ugyan jutalmat, de máskor nem kérek belőle. Kazalicky a társulat legjelesebb tagjainak egyike; azt hittük tehát, hogy jutalomjátékára a közönség nagyobb számmal fog megjelenni; mennyire elbámultunk azonban, midőn a szinkörben körültekintve, alig láttunk egyebet a kongó ürességnél. Ugy a darab, mint ez előadás sikerültnek mondható. Legsikerültebb alak volt maga Kazalicky (Derék Gábor öreg vak) kinek átgondolt, érzéletes játéka valóban jobb sorsra lett volna érdemes. Kiténtek még; Morvay Demeter közkatona, ki rövid szerepét sikerülten oldotta meg; azután Zádor Gézáne (Örsze) Zádor Zoltán (Mokány Berci), Óváriné (Vakarcs Böske) és Sztupa (prépost). Szathmáryt és játékat tekintve, megérdemli, hogy róla dicsérettel szóljunk, de sehogysem tudunk kibékülni ama körülménnyel, hogy magát nem maszkirozza. Pedig ez igen rontja az illúziót s a hatás rovására történik, vagy tán Szathmáry ur nem tartja érdemesnek a közönséget arra, hogy érte azt a csekély fáradságot vegye magának, a mibe arcának átalakítása kerülne? Végül kiemeltük a befejezésül adott „Szeged még szebb lesz” némtképt, mely igazán elragadó volt kár, hogy a legördülő irány függöny oly hamar elzárta előlünk.

Julius 6-án színe került Nestroy énekes bohóza a „Lumpáci vagabundus”. Az előadás igen sikerült, s a közönség száma közönség mindvégig a legderültebb hangulaton volt. A személyiség általában jól játszott, de mégis kétségkívül legsikerültebb alakok voltak: Szathmáry (Csrna, szabó) és Zádor Zoltán (László csizmadia); a dicsőszögből az oroszlanrészt azonban az előbbi illeti, a ki már azzal is kellemesen lepett meg, hogy nem a maga szokott arcaval jelent meg. Tegyen ugy máskor is és a hatás fokozott lesz.

Julius 8-án „Nők az alkotmányban” 3 felvonásu vigjátékát Tóth Kálmántól. Ezen ismét jeles darab előadása csinos, kereked és összevágó volt s ez inkább Komáromy (Bánfalvi), Sztupáné (Krisztina), Szathmáry (báró Szlankamenyi) és Zádor Zoltán (Borbocs) érdeme. A többiek is több-kévébb sikerülten adták szerepüket. Közönség igen csekély számmal.

Julius 9-én Pünköszt Anna k. a. felléptével Dóci kitűnő vigjátékát „A csók”. A közönség száma közönség élvezetes előadásban részesült. Kitűntek: Morvay (Sever, Navarra király), Benkó Jolán (Blanda), Kazalicky (Adolár) Pünköszt Anna (Angella), Szathmáry (Carlo porfiu), Zádor Zoltán (advári pap) és Zádorné (Marietta).

Julius 10-én Pünköszt Anna jutalmául adatott Jókai Mór drámája „Dózsa György” üres padok előtt. A címszerepet Komáromy játszta, igen sikerülten; mellette még leginkább kitűnt Kazalicky (Barnabás). A többiek is megállták helyüket; azonban Komlósy (Szapolyai szokás szerint egy kissé merev volt). Pünköszt Anna (Csáky Lóra) szintén jól megoldotta szerepét.

Julius 12-én Nagy Rózsa jutalmául adatott Tóth Ede ismert jeles népszínműve „A to'one”. Az előadást kevesen nézték, a minek leginkább az volt oka, hogy ugyanakkor br. Kemény Gábor miniszter városunkban időzött s tiszteletére díszvacsora rendeztetett. A főbb alakokat Sztupáné, Nagy Rózsa és Zádor Zoltán szemlészítették, mégpedig jeles sikerrel. Főleg kifogástalan volt Sztupáné (Ordög Sára). A méltatlanul üldözött és e miatt az életől bucsút venni szándékozó Anyfal Liszkát Nagy Rózsa csinosan, érzéssel játszotta; Zádor is, mint Mravcsák, sikerülten alakított. Emelést érdemelnek még: Komáromy (Contra Fridolin), Óváriné (Krisza), Kis Pista (Miklós) és Szathmáry (Lőrinc) a zsidó mulatságban.

Julius 13-án díszelőadásul b. Kemény Gábor miniszter ő kegyelmességgel tiszteletére” adatott „Szécsy Mária” történeti énekes színmű Szigettil 4 felvonásban. Sikerült előadás volt. Kitűntek: Benkó Jolán a címszerepben, Komáromy (Vesselenyi), Kazalicky, (Budaházi várnagy) Zádor Zoltán (Bukkenbukk), Szathmáry (Gyúszúsi) és Zádor Gézáne (Katica). Közönség közepes számmal.

Julius 15-ikére ki volt tűzve az „Idegesek” azonban Komáromy hirtelen bekövetkezett betegsége (?) miatt elmaradt és adatott helyett: „A miniszter előszobájában” egy felvonás dramolette:

ezt követi „Fips, a híres nőszabó” vigjáték. Az előbbi darabban Knabe Jeremiást, a napidíjas gyakornokot Kazalický adta — kitűnő sikerrel. Kazalický rendszeren jól szokott átalakítani: azonban a szerepben játéka valóban művészi színvonalra emelkedett. A másik darabban Zádor Z. (Fips) arrátta a tapokat és méltán; mert ha eredetiség nem is volt játékában nagyon sok, mint utazó jel-lesnek bizonyult.

Ez uttal azon örvendetes hírrel zárom be tudósításomat, hogy Prielle Kornélia hírneves művésznőnk a hét végével megkezdte vendégszerelést Sztupa ur társulatánál. Hihetőleg nem fog üres padok előtt játszani,

Pattantyus.

Nyilvános köszönet.

A kézdívasárhelyi felső népiskola egy szegény sorsu tanulóját hét család a lefolyt tanévben szíves kedett élelemmel ellátta.

Ezen utánzásra méltó nemes tett ugyan nem szorul magasztalásra, mindazáltal elmulasztatlanul kedves kötelességemnek tartom azt a nagy közönségnek is tudomására juttatni, és az illetőknek a segélyezett növendék valamint a tanítóit kar nevében hálás köszönetet mondani. A nemeskeblű segélyzők kiknél növendékünk az év folytán élelmest nyert, a következők:

Bala Dániel, kereskedő Baló László, f. népiskolai tanító, Baric Antal törvényszéki írnok, Koröcs Dániel, (postamester), Kovács István ref. segédlelkész, Molnár Dénes, városkapitány Nagy Károly leányiskolai igazgató

Ujból is fogadják a nagylelkű jóttevők kálás köszönetünket.

Kézdí-Vásárhelyt 1879. júl. 15-én.

Erdélyi Károly
felső népisk. igazgató.

KÖZGAZDASÁG.

Egy gazdasági kirándulás.

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. jún. 29.

Ugy látom, gazdátársam, hogy bűmlés rajta. Nincs miért, mert ő szereti juhait. Egész télen meleg istállóban tartja, lóherrel és szénával etetgeti s mire tavasszal legelőre kerülnek, kővébbek, mint berekesztéskor. A felfős juhokat mai napon is lehet vágni, mielőtt tartóra kerülne. Ennyiben áll az egész dolog megfajtása.

Azt mondják erre a mindenütt és mindenben jelenlévők, kik itélnék eleveken s talán holtak felett is, hogy könnyű neki, mert alkalma van rá! Mi erre csak azt felelhetjük, hogy ő is kezdette ott, hol mások máig is állanak, s ha ő néhány év alatt a következtetésébe bele jött, megtehete azt más is és csak hinni kell az előrehaladásban. Fel kell használni a kínálkozó alkalmat, ki a juh, ki a szarvasmarha, ki a lótenyésztéssel s így munkamegosztással mindnyájan előre haladhatnak. Nem kell elforgácsolni az erőt, hogy a kis birtokokon 20-30 féle terményt erőltessünk, csak azért, mert szomszédunk így meg úgy teszi. Is a mi egy főtenyész, ne dugjuk be füleinket a tudomány előtt, mely megantit az életre, hanem tartsunk Petke ur nézetét: „Nem azért tanítottam fiatal gazdasági iskolában, hogy talán én nem tudnám bevezetni abba, mit hosszas fáradsággal kikutattam, hanem hogy meg legyen az alapja, hogy a halálom után következő változások között felfalálhassa magát.”

Utólagosan bár, a t. olvasó engedelmeivel ide jegyzem azt, hogy a birtokhoz tartozik egy 20 hold területű rét is az alsó tag közelében. Feledékenységből nem tekintettük meg, csak a birtokos nyilatkozatából irhatom, hogy ökszerű kezelése a jövő évben fog megkezdetni. Ennek terményéből láttam a takarmányos kertben négy hatalmas boglyát ég felé emelkedni, mi szintén pénzecskeét ér a kevés ember dicsekedhetik vele.

És végeztetre megbocsásson a tisztelt olvasó, ha talán egyben és másban hazudni találtam; az akaratomon kívül esik; hogy állításaim megcáfolás alá esnek, kérem megtekinteni ezen gazdaságot s akkor az ellenvéleménynek helyet fogok adni csekély személyiséggemmel.

A őszön itt S. Sztgyörgyön tartandó kiállítás rendező bizottságot pedig tiszteltelt kérem: ez alkalommal összegyűlt székely atyafiakat s másokat is méltóztasson oda elvezetni azaz ezen gazdaságot megtekintés végett programjába felvenni, mert a megye elleni véték lenne, ha ezen mintául szolgálható hely elkerültetnék. Így legalább sokan okólnának belőle, míg ünnepélyes színezet nélkül még a szomszédos városok s faluk gazdái sem tekintik meg.

A tárgy fontossága okozta, hogy ennyire untattam a t. olvasót. Bezárom ismertetésemet azzal, hogy az ég uraló sokáig éltesse Petke urat, hogy hosszas gyaloglásunk végeztével megphienést s megfoglyatkozott erőnknek helyreépítést adott kitűnő turójával és borával. Bár hosszú években keresztül okultál nyervehének iskolánk tanítványai Petke ur őszinte felvilágosításaiból.

Bene József.

(Vége)

KÜLÖNFELÉK

— A „Háromszék” ismét tréfalózik az olvasóközönséggel. Azt írja közelebbi számában, hogy a „Nemeré”-nek nincs kauciója s e miatt a netalán előfordulható sajtor esetén nem lesz mi-ből eleget venni a nyertes félnek. Utána jártunk a dolognak s úgy találtuk, hogy a „Nemeré” kauciója a városi pénztárnál teljesen rendben van. Ennélfogva, ha valaki megtámadva érzi magát, a sajtotör megindításának mi sem áll útjában lapunkkal szemben.

— Szerkesztői üzenetek. Kézdí-Vásárhelyre. A beküldött tudósítást egy másik jóval megelőzte. Különböben köszönjük a szíves figyelmet. — P. E. urnak helyben. A kérdéses ügyet lapunk bejelése nézve bezártuk. Kérjük a nyilatkozat felvétele tárgyában a „Nyitlér” vezetőjét, lapunk kiadóját megkeresni.

— Mult számunkban a miniszter köpecsi fogadtatását illetőleg egy értelem zavaró hiba csuszott be. Gr. Teleky Sámuelre ugyanis nem a miniszter ur hanem megyénk főispánja köszöntött s a miniszter urnak tulajdonított szavakat a főispán ur mondotta.

— A helybeli felsőbb népiskola gazdasági szakosztályának közviszsgálatai ma (szombaton) folytak le. A jelenvolt szülők, a kir. tanfelügyelő ur, a gondnokság tagjai: Antal Zsigmond Gyárfás Lajos, Kelemen Lajos urak s általában az érdeklődők a legnagyobb megelégedéssel és lelki gyönyörrel hallgatták végig az oly kitűnő tapintattal tanított és meglepő eredményen eljáritott gyakorlati tárgyakból adott feleleteket.

Bámulásra keltő ilyen eredmény feltűnése mellett azon közöny, a melyet gazdaközönségünk ezen intézet irányában tanusít. Pedig az volna legelső lépés az ökszerű gazdaság vezetéséhez, hogy az itt tanított természetudományi alapon intézze a gazda teendőit s ennek elsajátítására hol találhatunk alkalmasabb módot. Ezen az alapon meg lehet tanulni a helyes gondolkodást, hogy a helynek és időnek célszerű felhasználásával közeledhessünk az intenzív gazdaság és ezzel a jólét felé.

— Sz. Prielle Kornélia asszony, a hírneves művésznő ma szombaton lép fel először, mint vendég, Sztupa Andor színtársulatánál Kézdí-Vásárhelyt. A tervezett 6 vendégjáték után a művésznő a társulattal együtt városunkba jön, a hol szintén hat előadás alatt fogunk a ritka műveltségben részesülhetni. Mint egy szép vonást kell felemlitenünk a köztisztviselőben álló művésznőről, hogy vendégszerelése alkalmával mindig megemlékszik Háromszékről, a hol mint kezdő színésznő — serdülő lányként — először csókolta homlokunk a muzsa.

Előpatakon eddig 259 családból, a gyermekeken kívül 400 személyből áll a vendégköszoru. Feltűnően nagy közöttük azok száma a kiknek meglátásuk, hogy nem csupán szórakozásból keresték fel a fürdőt. A fürdő változatosságaiban nélkülözött szórakozást társas összejövetelek, zenésztársulatok által igyekezünk pótolni. Legközelebb érdekes hegedű és ének-hangversenyben gyönyörködhetünk, a melyet a már külső megjelenésükkel is hódító Schmitzer Szabina és Julia kisasszonyok rendeznek. Az érdekes műsorozat tartalmát felemlítjük: R. aff. Cavatina unisono 2 hegedűre, előadják Schmitzer Szabina és Julia. A l. r. d. Fantasia „Ballo in Maschera”-ból, hegedűn előadja Schmitzer Szabina k. a. G. un. d. Aria „Faust”-ból, éneklő Sch. Julia k. a. Magyar potpourri, román potpourri, hegedűn Szabina k. a. Ve a z a n o. Walzer, éneklő Julia. S a r a s a t e. Concertarab Faustból, hegedűn Szabina. Magyar és román népdalok, éneklő Sch. Julia. B e r i o t. Concert unisono, két hegedűre; előadják Schmitzer Szabina és Julia kisasszonyok. — Közelebből Bethlen gróf is fog hangversenyt rendezni.

— Előpatakon vasárnap f. hó 20-kán a Bogdán féle házban táncmulom fog tartatni. Belepti díj 1 frt. Tekintve az előpataki szép számú fürdő közönséget s a vidékének ott rendezni szokott bálók iránti érdeklődését, előre is sikert jósolhatunk a rendezőségnek.

— Nyilvános köszönet. A kézdívasárhelyi csizmadia ipartársulat mivel az itteni tanító dalárda legközelebb tartott zászlószentelésükön közreműködött, szíves volt tiz forint alapítványt tenni, olyképpen, hogy ezen összegnek évi kamatai a helybeli felső népi, községi fiu és leányiskolák szegénysorsu növendékei között kiosztandó írószerekre fordítottassanak. Fogadják a társulat nemeskeblű adományáért az említett három iskola és a „kézdívasárhelyi tanítói kör” nevében hálás köszönetemet! Kézdí-Vásárhelyt 1879. júl. 15-én Erdélyi Károly körelnök.

— A Krasznávilgy veszedelme. Krasznán folyó hó 9-én egy hirtelen támadt vihar megárasztá a Kraszna folyót. Az egész Krasznávilgy, vele 10 falu, legnagyobb részt víz alá került. Kraszna mezővárosban a 3000 forint értékű fahidat pár perc alatt összerombolta. Az összedőlő házak száma itt meghaladja az ötvenet. Peretsen községben harminckét ház pusztult el, Sz. Somlyón huszonhat. Az ár annyira rohamos volt, hogy egy a víz mellett fekvő pálinkafőzőből a gőzkazánt, mely 20-25 m. mászat nyom, 500 méter távolságra vitte el helyéből. A pincéből bor és pálinkával Nyomatott Pollák Mórál Sepsi-Szentgyörgyön

telt hordókat ragadt ki s vitte a második és harmadik falu füzesei közé. S. Somlyón egy ember élet is esett áldozatául! — mások kiket az ár elragadt, csónakokon mentettek meg. Az egész Kraszna mentén a vetések, vetemények, kaszálókon a rendek elmosattak s beiszapolva elpusztultak, körülbelül 140 — 170 ház lett végkép lakhatatlanná.

— A zuluok Berlinben. Pirchov tanár nemrég a berlini anthropologiai társulatban egy patagoniai (tűzföldi) családot mutatott meg. Ujabbant írják Berlinből, hogy az ottani állatkertben egy kaffer családot is várnak a zulu földről. A zuluok assaigaikkal s egyéb fegyvereikkel felszerelve lesznek a közönségnek bemutatva.

— Jóna zanzibári szultán. A zanzibári szultán a marseille földrajzi társulatnak küldött levelében tudatja, hogy a jövő évben Európába jön és itt körutat tesz. Marseillben száll ki, honnan egyenesen Páisba megy.

— Köpenyeg-reform a hadseregben. Philippovics báró tábornagynak a boszniai-hadjárat alkalmával tapasztalván, hogy a katonák köpenyegének eddigi viselési módja nagyon hitványos, most az erre vonatkozólag készített több tervezet közül a tábornagynak egyet, mint különösen alkalmas és célszerűt elfogadott. Legközelebb Reichlin Meldegy báró ezredes két emberrel ezredéből Bécsbe megy, ho y az új köpenyviselési módot ő felsegédnek, Albrecht főhercegnek, a hadügyminiszternek s több katonai tekintélynek bemutatassa. E módszer szerint ugyanis a köpenyeg nem göngyölt össze, hanem plaidszerűleg négyzetesen összehajtogat s hátra a borju alá illesztik, úgy hogy ezáltal az illető a szabad mozgásban éppen nincs akadályozva. E módszert a spányol hadseregben már régóta sikerrel használják.

— Verekedés a templomban. Szépes-Olaszin folyó hó 12-én verekedést történt a zsidó templomban, isteni tisztelet alkalmával. A verekedésre következő érdekes történetet szolgáltatott okot: Szepes Olaszi városában a pálinkamérés volt árverezés útján bérbe a landó. Korach minden áron bérbe akarta venni, de tulta, hogy „Goldbergerben” legyőzhetlen ellenfelet fog találni: azért Kórach cselhez folyamodott, hogy ellenfelenek az árverésen való megjelenését megakadályozza. K. t. i. Eperjesről, hol G. nek öreg atyja lakik, levelet írt vagy iratott — G. nek Szepes Olasziba, ama lejjutott hirt közölvén vele, hogy atyja meghalt. Goldberger teljes hitelt adott a híreknek, és visszavonulva egy hétig gyászolt, mialatt megtörtént az árverezés. A vezeklés után G. az iránt tudakozódott Eperjesen, maradt-e atyja után valamely örökség? Mire válaszul nyerte, hogy atyja a legjobb egészségnek örvend. A csel kitűdött és okozta a már említett verekedést K. és G. között a templomban, melynek a botokkal felfegyverzett városi hajduk vetették véget.

— Egy örült merénylete. Folyó hó 9-én délután 2 óra felé egy idegen lépett a párisi Palais Royalban székelő államtanácsos ruhátárába, hol zsebéből revolvert vont elő, azzal különböző irányban 5 lövést tett. A lövésekre először elfogták az örvöngőt, még minek előtte hatodszor is lehetett volna. A vizsgálat kiderítette, hogy az illető egyén gyáros, ki egy az államtanácsos ellen folytatott és elvesztett póré következtében megörült. Szerencsére a lövések alkalmából a ruhátárban senki sem volt, s így a veszteség mindössze egy pár államtanácsos átlított kalapjára szorítkozik.

— Uj színe az ártatlanságnak. Regényből és ünnepélyes körmenetekből tudhatja mindenki, hogy hóféherbe öltözött leányokat az ártatlanságot jelképezik széles e világon. Az ukázok országában most trónvesztettnek nyilvánították a fehéret és helyébe a fahéjszint ültették. Déli Oroszországban ugyanis a gimnáziumokba járó leányok ezental fahéjszínű ruhát kötelesek viselni, hogy nihilista mozgalmakban már a ruha is nyomra vezethesse a rendőrséget.

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Hirdetmény.

Ügyvéd Nagy Károly által képviselt felperes Rézer Ignácnak Hatolykai Bartha Lajos ellen 400 forint tőke követelés és járulékanak kielégítése végett 1879. február hó 7-ik napján 310 sz. a. elrendelt és megjelent foglalás folytán 1-től 27 tétel számig lebecsült gazdasági barmok, állatok- és szerelvényeknek árverezése 1258 p. sz. a. végzés szerint elrendeltetvén az árverezés határnapjául kitűzetik 1879-ik év augusztus hó 3-ik napjának délután 3 órája — vásárlók a helyszínen Hatolykán tartandó árverésen eladandó tárgyaknak értékét készpénzkel kötelesek fizetni.

K.,Vásárhely 1879. július 16-án.

Kakutsi Adám
kir. végrehajtó.